ՊՅԱՆԵՐՄԻԿ — ՏԱՐԻ — ԹՎ. — 1113 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 — ՕՐԵՔՈՒ — 1871

ԳՆԱՅՄԱՆ Գ

Ջարիկանի դին ի Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 10 Մէճ
Վեցամսեայ ի Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 5 Մէճ
Ուրբաթօրեայ թերթի դին 50 փր.
Պանուցման առջի անգամի համար 3 գրուշ. երկու անգամի համար 2 գրուշ. ապի անգամներու համար զատ ասկարիներ է տրուիր

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՊՕԼԻՍ ԻՆ ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ յարաբերութիւնները բաւական չատ հեռի են գնա. ընդհակառակն որ քանզի որ առաւել կը դառնանան եւ այս ընթացքով տարակոյս չեն թողուր որ քիչ ժամանակէն այս երկու մեծ ազգերը նորէն իրարու պիտի բախին առաւել ոչնչ եւ առաւել կատաղի պատերազմաւ մը։

Գերմանիա կենս պաշտպանական թերթերն անդ ադ ալ կամբասանեն Գաղղիոյ կառավարութիւնը թէ Ալզասի ու Լոռէնի բնակչաց մէջ ատելութիւնն ու ապստամբութիւնն հոգին կը սնուցանէ, եւ ասոր համար ժանր վրէժխնդրութիւններ կ'սպառնան Գաղղիացւոյ։

Գաղղիական թերթերն ալ ինչպէս յայտնի է՝ անոնցմէ փոր չեն ձեռք թշնամանաց մասին եւ այսպէս երկրագրոյ մէջ հակառակութիւնն ու ատելութիւնը կարծարծի մինչեւ որ որ մը մէկէն ի մէկ ըորդ։

Գերմանիոյ մէջ Գաղղիոյ գործակատարն ու դեսպանատան պաշտօնատարներն յարդ չունին, կրնէ փարիզէն գրուած նամակ մը. լրտեսներէ բռնատարեալ են։ որ ամեն առղ անոնց ետեւէն կը պրպտին եւ անոնց ամեն գործն ու խօսքը կը դիտեն։ Այս պատճառաւ անոնք ալ Բրուսիական իշխանութեանց վրայ բնաւ վստահութիւն չունենալով. Գաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին ու գրուած գիրերը Գերլինի թղթատարութեան յանձնելու կը փախնան, հետեւապէս գործակատարն իր նամակները կա՛մ յատուկ սուրհանդակով կը գրկէ ի Գերմանիա կա՛մ հաւատարիմ ուղեւորաց կը յանձնէ։

Գաղղիական փանսիֆիկոնսիոնէլ լրագիրն էնթէրնասիոնալ բնկերութեան վրայ Պ. Նիկոմբինէն նամակ մ'առացած է որոյ երկրագրութիւնն ուշագրութեան արժանի է՝ իբրեւ Ներկայագիր Անդրեական բնաւորութեան։

« Հշմարիտ է, Պ. խմբագիր, որ էնթէրնասիոնալ կը յուզի, ամեն օր կը դուռնարի եւ Գաղղիոյ մէջ իր վարձերը ի դերեւ երթալէն ինքզինք յոգնած չհամարիր։ Հայտ—Բարքի մէջ ցոյց մ'ընել ապառնացած էր, բայց յետոյ եւս կեցաւ։

« Բայց այն ցոյցը եթէ լինէր ալ, Լոնտրայի բնակչաց երկիւղ չէր պատճառեր բնաւ, եւ զօրաց միջամտութիւն հարկաւոր չէր լիներ, վասն զի Անդրիացիք գիտեն բազմաթիւ ժողովները ընելը առանց բարձրանալու, ջերմեռանդութեամբ եւ հանդարտութեամբ։ Ինչպէս որ ամեն տարի՝ քանի տարեկան երիտասարդք՝ առանց բարձրաձայնելու՝ պիտի գտնուին եւ զինուորական կրթութիւն առնեն։

Նմանապէս իր բարձրագոյնը հրամանատարն ալ ամեն տարի զինուորական դասերու մասնակցելու համար Գերմանիոյ մէջ դրուելու պատիւն ունենալով զինուորական գիտութիւն պիտի ընեն, որպէս զի ամեն ժամանակ պատրաստ լինին պատերազմի մտնելու։

Բրուսիոյ կառավարութիւնը պատչեց որ նախագիծ ի Գերմանիոյ մէջ մարմնամարզի կրթութիւնն ընդարձակելու. հոգ տարուի։ Աւելորդ է երիտասարդն հասկցնել մարմնամարզական կրթութեան անկշռելի օգուտները. որք վերջին Բրուսոս Գաղղիական պատերազմին մէջ ալ տեսնուեցան։ Ինչպէս որ Բրուսիոյ կառավարութիւնն ալ իր հրամանագրին մէջ կը հաստատէ հետեւեալ կերպով։

« Վերջին պատերազմին ժամանակ մեր զօրաց ցոյց տուած կորդէ դուրս ձիրքերը, ճանգոյ քաջութիւն, անխոնջ ոյժ, թշնամի երկրին մէջ ամենամեկան եւ ազատասիրական արգելքներու եւ դժուարութեանց յաղթելու հաստատակամութիւն, կուռ մէջ քաջալերութիւնն ու պաշտպանը, ամեն կիրառութեանց եւ ներգործութեանց դիմանալու հաստատամտութիւնը, որ ընդհանրապէս ճանչուած եւ գրանցուած պատճառաւ է այս ամեն առաւելութիւնները մեծաւ մասամբ դրպրոցներուն եւ եւ թերեւ ալ բանակներուն մէջ մարմնամարզական կրթութեան արդիւնքն ենք։»

Գաղղիական լրագիր մը դոհտրոյա Նարոլեան կայսրը բարոյական եւ մարմնական միճանէն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ։

« Անդրիացիք նկոլ մեր բարեկամներէն մէկը կարեւոր տեղեկութիւններ կուտայ կրթական ընտանեաց վրայ, որ Զեղնիրոյմի ապրողները քաջուած է։

« Նարոլեան դի առաջնութիւնը՝ որ ապրէն անցեալ տարի երկիւղ կը պատճառէր իր բժշկաց մեծապէս տիրացած է։ Ինքը շատ ծերացած է. տղերքը կարծես թէ քիչ քիչ կը նմանի, եւ իր ընդհանուր վիճակին վրայ խոր թմբիր մը կը տեսնուի։ Եթէ մեկը քաղաքական այս կամ այն խնդրոյ վրայ իսօի, պարզ մը մարի կրնէ դայն ընդ եւ մոռցաց, եւ, վերջապէս կը թուի թէ ամ կը թմրի, որպէս թէ մի եւ նոյն բաները միշտ լսելով ձանձրացած լինի։

« Մինչեւ կայսրուհին կրնայ անոր ուշադրութիւնը հաստատ բռնել։ երբոր կը նկատուի այն գործերը զոր կրնայ տակաւին գործել։ եւ այն յոյսերը զոր միշտ կը տածէ։

« Դու եղած է տանը մարդը նա կը կորդագրէ ամեն անուսկ դէպքերը։ Նարոլէոնի անձնական քարտուղար Գ. Քինթրի՝ տուաւել կորդաս։ ոչ հետ կաշխատի հիմա՝ քան թէ կապրեր հեռու։

« Բազմաթիւ ազնիւագոյն կանայք ամեն ա՛ի Զեղնիրոյմի ամեն տեսակ հին պարտուանաներու կոգմէ որք ոչնչանալու կը ենդրեն։ բայց ասոնց մեծամեծն ալ մերժուցական պատասխան կը տուին։

« Կայսրուհին սոսկալի Լոնտրա կերթայ որպէսզի հետ, որ իր միակ զբաղանքն է։ իսկ կայսրը ուղեւորութիւններն իր պարտէզին սահմանին մէջ չեն անցնիր երբեք։ Այլ եւ այլ գաղղիացիներէ եւ Անդրիացիներէ թնդ բաղիր կրնդունի։ իրեն ներկայացնելու, բայց խոսք քիչ անգամ ատրաստաբար կը պատասխանէ։ վերջապէս այս ատրաղրեալ բնտանեաց հետ կենակցելու կոչուած անձինքն են Գ. Գ. Տիւրերէ. Բիւերիւ. Քանոն. Ֆիլոն եւ օրիորդ Լերմինաս։»

Աւստրիական ընդհանուր թղթակցութիւնն լրագիրն յունիս 8/20 թուով Աւստրո—Թուրքս—Սերբիական երկաթուղեաց խնդրոյն կարդ ագրութեան համար եղած դեսպանախորհրդին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ։

« Երէկ երկաթուղեաց խնդրոյն վերաբերեալ դեսպանախորհրդին վերջին նիստն եղաւ։ Այդ ինքը տնտեսական ընդհանուր չահուց յաղթութիւն է ժնեւամասնական հակառքութեանց վրայ։ Սերբիական ինչպէս նաեւ Գաւառական դիծն ապահովեալ է։ Թուրքիա իսկ կարայ Սոֆիոյեն գիծ մը չունենալ մինչեւ։ Սերբիոյ ատհմանագրութիւնն ալ ոչ ոչ ժամանակ ատաեցաւ։ հարկ եղած ընդունութիւններն ատարելու, որպէս զի Այէքսիանատրի համ Կանքովա—Բլիատիոյի վրայ կարենայ ընտրութիւն լինիլ։ որք իրարու կցորդութեան կենս նշանակուած են։ Թուրքիա իսկ ատաւ նաեւ։ Ինչանիկէն մինչեւ Սոֆիա երկաթուղի մը չունել երբեք ատաւոյ մէջ։ Սերբիա եւ Հունգարիա վասնին պիտի առնուն Այէքսիանատրէն համ Կանքովա—Բլիատիոյէն ոնոյին գիծը շարունակելու։ Սերբիոյ գծին հետ կցման կէտը վերջնական կերպով որոշուելէ եւեւ։ արդեւք չմնար Պոսնիական գծին նորաւելիոյ մէջ Ա. Բարբա—Հունգարական գծին հետ միացմանը։

« Այս որոշման մէջ Հունգարիոյ փափաքը նկատուած է առնուեցաւ։ որ երկու գիծերուն հաւասար կերպով։ Նոյնասարութիւնը կա՛ դէր։»

ՀԵՌԱԳՐԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա Զ՝ յունիս։

Թարգմ կը ծանուցանեն թէ Շեղոտրաի մէջ թնեթեւ խռովութիւններ ծագեցան։ բայց տեղական իշխանութիւնք անմիջապէս հարկ եղած միջոցները ձեռք առին։

Լիսիոնի Բարի լրագիրը կարդ թէ

Յանանեան փոխառութեան բաժնեորդագրութիւնն ուրիշ աւուր ձգուեցաւ։

Մարտիս 24 յուլիս։

Նոր պաշտօնէութիւնն այսօր կազմուեցաւ Գ. Փիւիդ Զորիլայի նախագահութեամբ։

Փարիզ 25 յուլիս։

Պատերազմական դործոց պաշտօնեայն յանձնաժողով մը կազմեց պատերազմական զէնքերն ու դործիքները քննելու։

Պ. Թիէր չուզեր Գ. Փիւլ Ֆաւրի հրաժարականն ընդունիլ։

Փարիզի ապատամբներդատելու պաշտօն ունեցող պատերազմական ատեանները յուլիս 13ին պիտի գումարին։

Կը հաւատան թէ Գ. Փիւլ Ֆաւրի պաշտօնեայ մնալու կը հոսի։

Պուքրէշ 24 յուլիս։

Կառավարական տպագրատան մը կերեւի դարձեալ իշխանը միտք չունի Սիրուսպէրկի քանդրոն վրայ հրատարակեալ ժողովոյ ընդունած կարդադրութիւնն ստորագրելու։ Պաշտօնեայք հրաժարական տալ կ'ապառնան եթէ իշխանը չստորագրէ։ Դիաւորութեան վրայ պիտի է։ Եւ եթէ իշխանը պաշտօնէութիւն մը կազմելու դժուարութիւն կրէ, շատ հաւանական է որ իշխանութենէն հրաժարի։

Վիէննա 26 յուլիս իրիկուն։

Աբրահամ Ռուսո վաճառականը արեանկցեալ հրատարակեցաւ։

Բուռէլի ապրանքայ բաժինք 68.75
Ամբ. 121 35

Փարիզ 26 յուլիս։

Օսմանեան երկաթուղեայ բաժինները շատ կը փնտռուին։

Օսմ. Փօնտ. 48.40

Լիվերբուլ 26 յուլիս

Բամպակ. Մ. Ն. Գ. Գիլ
Ծախուած 15000 հակ.

ՓՈՍՏԱՆԴՆՈՒՕԼԻՍ
ԷՍԷԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑՔ

14 յուլիս	Լոնդրայի իրիկուն	59 38
15	Հինդշաբթի առաւօտ բացուելու	31 —
	Կէս օր	30 33

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լէվընթ Հէրրլսի երկրաշարժի աւուր թուոյն մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

«Շատոր ըսուած Պէտէլիները՝ Մարթինի չրջակայքները գտնուող գորաց Նէճաթ ապատամբաց դէմ Երբիւլէն պատերազմի գանելով Բաղ—էլ—Ալի բնակեալ Ջէրքէզ գաղթականներուն վրայ յարձակել են 12000 ձիաւորով, եւ անոնցմէ 1500ի չափ մարդ ֆալգել են։ Այս կոտորածէն ետեւ Շամարիները Ջէրքէզաց բոլոր գիւղերն աւերելէ եւ գերեցիկ քաղաք մ'ալ հրոյ ճարակ տալէ ետեւ՝ բաղում աւարու անապատ քաշուել են։»

Նոյն լրագիրը կը ծանուցանէ նաեւ թէ Օսմանեան նոր փոխառութեան վրայ ծագած դժուարութիւնները փարատելով՝ վերջնական կերպիւ վաւերացած է։

Սլզանիոյ Շքեղ ոստ մայրաքաղաքին Ջանիկ ժողովուրդը գանդատ յայտնած լինելով, Նայսերական կառավարութիւնը զոյն քննելու համար յատուկ անուշ մը ղրկեց մինչեւ քաղաքը եւ քանի մը վայրկ ալ ղօրք, որպէս զի հասարակաց բարեկարգութիւնը վրդովելու կասկած չմնայ։

Պարսկաստանէն եկած պաշտօնական եւ մասնաւոր տեղեկութիւններու կրսէ Լէվընթ Հէրրլսի կը հաստատեն մինչեւ երկրին հարաւային գաւառաց մէջ տիրող սովին եւ անոր հետեւանք լինել սպառնացող ժանտախտին սարսափելի լուրը։

«Բառանթինան եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Խորասանի մէջ օրը 300 հոգի կը մեռնի անօթութենէ, եւ մարդ ակերութիւնն ալ յաճախած՝ չըսենք ընդհանրացած՝ է մինչեւ Երիրին մէջ։ Մեռած մարդոց եւ անասնոց մարմին ուտելէն ելնելու հիւանդութիւն մ'երեւան ելած է, եւ Պազարատէն դրկուած քառանթինայի յանձնաժողովը քննելով խմացուցած է թէ ժանտախտի ամեն յատկութիւն ունի։

այս պատճառաւ Օսմանեան իշխանութիւնները քառանթինա հաստատելն սահմանադրեցին։

Թէհրանէն եկած մանաւոր նամակներն ալ կը հաստատեն այս լուրը եւ կուգեցնեն թէ մայրաքաղաքին մէջ ալ սովը աղքատաց վրայ տիրած է։ Փոքրիկներուն առուները, որոց մէջ առուներուն կղկղանքները կը թափեն, քաղցեալ թշուառներով լի են, որք ուտելիք կը փնտռեն ոնոց մէջ։

Յանկարծ ցորենն ամեն տեղ կերուած լինելով, անեկրայելի կերեւի որ սովը յաւելիկայ տարուան մէջ առաւել սարսափելի պիտի լինի։

Վերջապէս եթէ դուրսէն ոգնութեան դրաւորութիւնք մը չլինի, Փարիսկաստանի ժողովրդոց երեք մասին երկուքը սովէն պիտի ջնջուին։ Եւ որովհետեւ ժանտախտն ալ միւս սովին ետեւէն կերթայ, երեւոյթը Թուրքիոյ համար հանգիստական լինելէ շատ հեռի է։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Քաղաքական ժողովն իր երեքշաբթի աւուր նստման մէջ որոշեց հեռագիր մ'ղրկել Բարիզի Սիրոյ եպիսկոպոսի թէ՝ իր դործը կարգուեանի հետ չէ այլ Փարիզի քաղաքի հետ։ Գալիս դ ոյ մինչեւ։ երեք որ։

Աղնիւ Մարտ։

Պուսայէն դրուած նամակներ կը հաստատեն թէ Կարմրեան Բարիզի հետ հաշուեր է։ Ցենք ուզեր այդ կատարուած հաշուեհան դրդռանքներուն մէջ մանել, վասն զի ինդրոյն հետ բնաւ յարաբերութիւն չունին, մանաւանդ թէ այդ հաշուութիւնը շատ նպաստաւոր եղաւ ինդիրը պարզելու։ եւ ճշմարտութիւնը տինչեւ։ իսկ կուրաց աչքին յայտնելու։ Մեր ուշիմ, հեռատես եւ նրբազրնին լրագրագիրներին ամենք Գրուսայու ինդիրն իբրեւ սոսկ միապետութեան ինդիր ներկայացուցին՝ եւ ոչ ազդային, եւ այսպէս ինդրոյ ուղղին ձայն մը՝ որ իրաւունք եւ արդարութեան ձայն էր։ որ Եկեղեցւոյ, Հայրենեաց օգտի եւ Ազգային շահուց բանաւորութեան, կարգադ առանդութեանց եւ օրինաց զեղծմանց դէմ բողոք մ'էր։

Այդ ձայնը խեղդել ուզուս եւ այդ բողոքն ապատարուս ջնջելու համար ամեն չեզոք բանեցուցին, ամեն տեսակ ջանք եւ հնարք ի գործ դրին, գոռացին, գոչեցին, յարձակում յարձակման վերայ տեղացին, եւ ամեն ապօրինութիւն գործեցին ու խնկարկիցին։

Ինդրոյն սկիզբն ի վեր մեր ազատ խղճին ու հանդարտ հայացքս տեսանք ու դատեցինք եւ այսպէս կը հրատարակենք վճռանարար։ վասն զի մեր բոլոր առարկութիւնները չէ թէ հաստատեալ են, ենթադրութեանց, կեղծակարծ ձեւակերպութեանց եւ ստիպողութեանց, այլ մեր բուն խղճի վկայութեանց վերայ հիմնուած լինելով՝ զոր ասացած չլինք մեր անձնական քննութեամբը։

Այսպէս կրնանք ամենայն վստահութեամբ եւ իսպառ ազատ ենք մեր խղճի դատապարտութենէն։ վասն զի մեր հոգւոյն վերայ ծանրանալիք որ եւ իցէ բան մը չունինք, եւ ուրախ ենք։

Ուրախ ենք՝ վասն զի մեր բարձրացուցած ձայնը կոյր զեղուոյն պաշտպանութեան ձայնը չէ։

Ուրախ ենք՝ վասն զի մեր բարձրացուցած ձայնը զեղծմանց անկարգութեանց հարատեւութենանց, կարգաց կանոնաց օրինաց եւ եկեղեցւոյ ու ազգայնոյ չանուց եւ իրաւանց դէմ գործուած զեղծմանց եւ բռնաբարութեանց դէմ արդար բողոքոյ ձայն է։

Մենք վերջապէս ուրախ ենք որ այդ ձայնը կը բառնանք եւ անաչառ գատաստան կը խնդրենք։ որոյ շնորհիւ մեր դուրս կրնան գալ իրաւունք եւ արդարութիւն։

Մեր ընդդիմախօս էֆէնտիներն ալ կրնան արդեւոր վստահաբար հանգարտ եւ բան իրենց խղճի վկայութեամբ այս յայտարարութիւնը ընել։ . . .

Մենք բնաւ չենք ըսեր թէ ինչու կը գրենք. թող գրեն այնչափ, որչափ որ կուզենան։ վասն զի գրելու ազատութեան դէմ չենք, եւ մանաւանդ զի կը սիրենք եւ կը յարգենք լուրջ քննադատութիւնը՝ որ գրելու ազատութեան թագուհին է. եւ այս սիդրտանքով է որ կրնանք այժմ մեր ընդդիմախօս էֆէնտիներուն թէ մեզ մը ժողովուրդ ամբաստանութիւններ կընեն թարթուչիէոի դէմ եւ. կը հրատարակեն իրենց ըրած ամբաստանութեանց կէտերը։ Մինչ կրնան իրենք ալ փաստիք եւ ապացուցութեամբ հերքել այդ ամբաստանութիւններն ու ըսել թէ սուտ ղրպարտութիւն են։

Եթէ ոչ կրնան ընել, թող է իրենց համար ապարդիւն, եւ յայնժամ կը դադարին իրենց արդարութիւնը եւ իրաւունք եւ անաչառութիւն. եթէ այս ընել կարող չեն. սրբեսն մեղի հետ թող ազատեն վարչութեան վնասին։

Մեր այս իրաւացի եւ արդար պահանջողութեան հակառակ ինդիրը փոխել ապաստիչներ յեղաբրջեալ, սնապատիր ճամբաներու մէջ մոլորիլ, գատաստան օրէնութիւնէ իրաւունք արդարութենէ հրաժարիլ եւ սնապատիլ խոր եւ փարատ սոյ, պոռչալ, ոռնալ, խաժանի ապարշն պոռնկմանց եւ ազազակաց վերայ չենալ։ հրապարակական խարդաւանութիւններով դատ ուզիլ բան չենք։

Հակառարկու զիմելական փոքրիկ խումբի մը դլուխ հրատարակեցին զնչութեան եւ. ըսին թէ մինչեւ է այդ մարդը, բրոնաւոր եւ հակառակամարդական։ էն մենք ըսեցինք, վասն զի մենք ոչ Եսմիրնեանի վստահաւորն էինք, ոչ ալ մեզի համար կարեւորութիւն ունէր։ զի յարուցեալ ինդիրը Նալբանեանի խնդիր չէր։

Նալբանեան հաստատած է այսօր, եւ եթէ իրենց հրատարակած եւ հաստատեալ ուղղութիւն ոչ՝ միայն Յաքրութեանի եւ Բարթոլոմիոսի խնդիր էր, ուրեմն արդէն իսկ վերջացած ըլլալու էր այդ դէպը։ բայց երբոր ընդհակառակն կը տեսնուի որ Նալբանեանի հաստատելով խնդիրը վերջացած չըլլալէ զատ աւելի ծանրացած է. ուրեմն մեր առարկութիւններն իրաւացի եւ իրենց ըրած բոլոր հրատարակութիւնները սխալ են սուտ են եւ միակ դատաստան յանգմանց եւ. գրգռութեան։

Ինչպէս կը տեսնուի. մեր ըրած բոլոր առարկութիւնները պարզ են. բնական են, ուղիղ են՝ եւ ոչ հակառակեան խնդրեկ եւ դրգռուն։

Երկու խօսք եւս։

Ընդդիմախօս էֆէնտիները թէ գրնութիւնը գատաստան է եւ մենք ցոյց տուինք այդ տեղան որչափ սխալ եւ անընդունելի ըլլալը։ կ'ըսեն նաեւ թէ ժողովուրդն զեարթողիմէոս կ'ուզէ։ իրաւունքները վերջապէս ցուցուցին թէ ժողովրդական կարեւոր մասը՝ այսինքն բուն տարրը. իրաւունք ունցողներուն մեծ մասը չեն ուզեր զեարթողիմէոս։ բայց խնդիրն ասոր վրայ չէ։ խնդիրն ընտրութեան խնդիր չէ, ամբաստանութենանց եւ դատաստանի վրայ է, եւ. քննութիւն կամ դատաստան ըսուած բաներն ալ ընտրութիւն չեն նշանակեր։

Մենք ըսինք եւ դարձեալ կ'ըսենք թէ առաջնորդ մը ոչ միայն իր թեմին, այլ ամբողջ ազգին եկեղեցական պաշտօնեան է։ եւ. ըստ կրօնականին դայն դատող եւ դատապարտող օրէնքներու մեր եկեղեցական կանոններն են։ եւ եթէ բարթողիմէոս եւ կամ ուրիշ առաջնորդ մը եկեղեցւոյ օրէնքները լուծէ. կամ իր թեմի ժողովուրդը մոլորեցնէ. ոնոր դատաստանը չէ թէ միայն իր թեմին ժողովուրդը. այլ համայն ազգն է։ վասն զի կրօնքը ազգինն է եւ ոչ եկեղեցականներն. եւ եկեղեցականն ալ ազգին ու կրօնի ուժն ու էլխանը չէ։ այլ կարդեալ պաշտօնեայն։

Մեր ընդդիմախօս էֆէնտիները կըսեն թէ իրենք Սանմանադրութեան արքատարութենանց հաստատեալ կանոնաց մենք կարող ենք նոյն իսկ Սանմանադրութեան արտամարդութեամբը ցոյց տալ թէ կրնոյ չնմանիր Սանմանադրութեան հոգեւոր կանոնաց։ եւ. ինչպէս կրնանք ասոր ալ կասկածելի է. ըստ որում մասնաւորութեան որամարդութենանց բոլորովին հակառակ է։ զի Պատրիարքին եւ կրօնական ժողովին Թուրքիոյ Հայոց վրայ ունեցած կրօնական իրաւասութիւնը կը մերժուեն, եւ. Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ գատաստանութիւնն ու ԱԼԱՆԳՈՒԹԻՆԸ — — — գոնը — եւ այլն եւ այլն պատուակութիւնները կուրանան։

Ուրեմն մեր ընդդիմախօս էֆէնտիները թող ուսնին եւ սեղեկանան նախ թէ ինչ են Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ կարգելը կանոնները. որէնքներն ու աստուածութիւնը եւ ինչ է Սանմանադրութեան ոգին. եւ. ապա Աստուծոյն դրիչ առնուփան զի հրատարակեն զրիչ ունցող մէկու մը համար մեծ ամօթ է իր ազգին եւ եկեղեցւոյ պատուութիւնը. կարգերը կանոնները. օրէնքներն ու Սանմանադրութիւնը չգիտնալ։

Մեր ատարութենանց ինչ ատելման իրաւացի կամ անիրաւ. ըլլալ ուշիմ ընթերցողաց կը թողունք դատել։

ՍԻՍԱԿ

Իզմիրի Արեւելեան Մասալ Հանդէսին վերջին յունիսի թուոյն մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

ՈՍԳԵՐԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԱԳԱՐՇԱՊԱՏ

Արդարեւ Էջմիածնայ մանը հրատարակուած Աւետարը մոլական լրագրեր մ'է։ Ամեն ինչ անոր չեսրիրդ հիանալի եւ շքեղ գոյներ կ'ուտանայ մ. կաթողիկոսի յորջեն։ Արեւ մ'է նոր դրուն կենսատու ճառագայթները մինչեւ ազգասէր գիւղացիներու հիւղերը կ'թափանցեն. եւ աստուածութիւն կենդանութիւն եւ երջանկութիւն կ'սփռեն։ Ցնոյ հայաբնակ երկիր մ'որ մ. կաթողիկոսի անմիջական իրաւասութեան ներքեւ գտնուող հայոց չափ բարեբաստիկ լինի։ Անոր մէկ յուսալը բաւական է տաճարներ շինելու, վանքեր կանգնելու, վանքերը լուսաւորութեան վարարաններ դարձնելու, որոց եւ ազգասաց ոչ ոքեր դրամները ձեռք ձգելու։ մինչ բանիս եւ. Մեսրոպայ օրերը նորոգելու։ Ո՛հ ինչ ասկեղծ, որքէ զուրկ են։ աւաղ. հեռաբնակ հարքդ։ Այս իր չանասակութիւնները հաստատելու համար Աւետարայ գրիչներն անբաւական են։ Պէտք է որ արքեպիսկոպոսներ ալ դանէ, վարձէ. անանց լոյս, պատմա. պարդեւ, փոքրն խոստանայ, որպէս զի բոլոր աշխարհ լսէ մ. կաթողիկոսի բարեր ապարքն ու հրամանի . . . .

Վերջապէս Աւետարայ եւ իր մունետիկներուն վկայութեան ասենք՝ մեզի Թիֆլիզէն հասած նամակի մը հատուածը յիմարութիւն է. չրանեք չարդարութիւն։ Նոյն նամակը սեւ ու սպիտակ գոներով կը նկարագրէ չէ թէ միայն կրօնի ազդութեան, այլ նոյն իսկ հայութեան սարսռանացած ծանրագոյն վտանգն։ Արդէն գիտէինք որ՝ ազգային կրօնն ոչ ոքին ջնջելու համար ամէն թագուն եւ անուղղակի հնարներ ի գործ կ'դրուէին, սակայն Աւետարայ առ մ. կաթողիկոսն վստահած լրագրերուն ներքեւ գտնուող հայոց չափ բարեբաստիկ լինիս։ Անոր մէկ յուսալը բաւական է տաճարներ շինելու, վանքեր կանգնելու։ վանքերը լուսաւորութեան վարարաններ դարձնելու, որոց եւ ազգասաց ոչ ոքեր դրամները ձեռք ձգելու։ մինչ բանիս եւ. Մեսրոպայ օրերը նորոգելու։ Ո՛հ ինչ ասկեղծ, օրէնքէ զուրկ են։ աւաղ. հեռաբնակ հարքդ։ Այս իր չանասակութիւնները հաստատելու համար Աւետարայ գրիչներն անբաւական են։ Պէտք է որ արքեպիսկոպոսներ ալ դանէ, վարձէ. անանց լոյս, պատմա. պարդեւ, փոքրն խոստանայ, որպէս զի բոլոր աշխարհ լսէ մ. կաթողիկոսի բարեր ապարքն ու հրամանի . . . .

Վերջապէս Աւետարայ եւ իր մունետիկներուն վկայութեան ասենք՝ մեզի Թիֆլիզէն հասած նամակի մը հատուածը յիմարութիւն է. չրանեք չարդարութիւն։ Նոյն նամակը սեւ ու սպիտակ գոներով կը նկարագրէ չէ թէ միայն կրօնի ազդութեան, այլ նոյն իսկ հայութեան սարսռանացած ծանրագոյն վտանգն։ Արդէն գիտէինք որ՝ ազգային կրօնն ոչ ոքին ջնջելու համար ամէն թագուն եւ անուղղակի հնարներ ի գործ կ'դրուէին, սակայն Աւետարայ առ մ. կաթողիկոսն վստահած լրագրերուն ներքեւ գտնուող հայոց չափ բարեբաստիկ լինիս։ Անոր մէկ յուսալը բաւական է տաճարներ շինելու, վանքեր կանգնելու։ վանքերը լուսաւորութեան վարարաններ դարձնելու, որոց եւ ազգասաց ոչ ոքեր դրամները ձեռք ձգելու։ մինչ բանիս եւ. Մեսրոպայ օրերը նորոգելու։ Ո՛հ ինչ ասկեղծ, օրէնքէ զուրկ են։ աւաղ. հեռաբնակ հարքդ։ Այս իր չանասակութիւնները հաստատելու համար Աւետարայ գրիչներն անբաւական են։ Պէտք է որ արքեպիսկոպոսներ ալ դանէ, վարձէ. անանց լոյս, պատմա. պարդեւ, փոքրն խոստանայ, որպէս զի բոլոր աշխարհ լսէ մ. կաթողիկոսի բարեր ապարքն ու հրամանի . . . .

ընակ հայը թէ եւ անդէտ ի մոլորի, կը հրապուրուի իր հոգին ու մարմինը կ'ծախէ ակամայ, սակայն երբէք չերթար կամովին օտար հոգեւոր հովիւներ չվնտռտեր, երբ կարդէ դուրս պատճառէ մը չբռնադատուի։

Վաղարշապատ գիւղն Էջմիածնի վանքին կից եւ գրեթէ հինգ կամ վեց հարիւր տունեար բնակիչ ունի, նոյնպէս փոքրիկ աւերակ եկեղեցի եւ ծոլոմէի դըպրոց մ'առանց ուսուցչի եւ գասապրքի։ Այս գիւղացիք Էջմիածնի հարիւրաւոր ինամակայն Էջմիածնի վանականք անխիղճ եւ անգութ կերպով կ'փոխուին հզոր անուց հետ Մատթէոս կամենիկոսը կամեր էր սա զայթակղութեանց վերջ տալ, բայց չէր յաջողեր։ Ըստ երեւոյթին այս վերջին տանիներս վանականաց հոլովատանուութիւնն ու անբարոյութիւնն այն ատեն ճանի հասեր էս որ Վաղարշապատի խեղճ ժողովուրդը յուսահատելով Պերանական դուրիէս (հովիւնեցու) դուրն էր փչէ, կըսէ նամակագիրն, որ Թիֆլիզի Վան Լիչիանովիտ գլխաւոր դուրն ուղղեալ ազերաղրին պատճէնը մեզ ասարեր է։ Լոյն ազիրատրին առ այժմ զանց կընենք հրատարակերս, վասն զի, ինչպէս որ ասանք պիտի պնդեն անուշա, եթէ Վաղարշապատի որ բան է նոյն իսկ Էջմիածնի վանքին մէջ բարոյականութեան մոռաքը ճշմարիտ է։ գարձեալ խիստ անհաղորդելի բեռ մի պիտի լիսի։ Կամենիկոսի փառաց պատկին պայ...

ՍՈՒՐԲ ՏՆԷԷԱՑ ԽՆԴԻՐԸ

(Շարունակութիւն Տե՛ս Թ՝ 1112)

«Ձեր ըսած խոսքերէն առաջին մասը բաւական խնայուեցաւ, եւ հասմարէ թէ կիսով չափ լուծուեցաւ խնդիրը։ ըսաւ Վսեմ։ Վալի փաշայն։ ուրեմն երկրորդ մասին վրայօք ինչ ուզենք ըսելու Լատինաց, որանք կըսեն թէ գերեզմանատան պատը դեռ չքաշած՝ ձեր գերեզմանատան մէջէն կուզան կերթան եղեր անարգել, եւ դուք ալ երբէք արգիլած չէք եղեր, այլ վասն անոնք ալ նոյն իրաւամբ համարձակեր են դուռ ձգելու։ դուք դուռ հիմայ արգիլել կուզէք։ ուստի քանի որ այս այսպէս է, իրենց իրաւունքն է, եւ դուք արգիլելու իրաւունք չէք ունենար—ըսելով՝ նոյին Վսեմութիւնը քովէն ծրարած թուղթի մը առնելով բացաւ։—ահա նոյն տեղւոյն ճիշդ յատակագիծն ալ շինել տուած են Լատինք, որու վրայ ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ։ ըսաւ Սրբազան Պատրիարքին։—

• Այո՛, ըսաւ Սրբազան Պատրիարքը։ այդ այդպէս է, բայց ճշմարիտ չէ։ այլ ճշմարտանման է ըսածնին։ բայց եւ այնպէս նոյն ստորագրածները բաւական բացատրութեան կարիս են։ այլ վասն նոյն ձեր Վսեմութեան խնդրելով բացատրեմ ձեզ։ Ցնորք իմ, թէ ի՞նչպէս է—ըսելով իրեն քաշել տուած նոյն գերեզմանատան յատակագիծը նորին Վսեմութեան ներկայացնելով, որ յայր եւ նմանն էր մեծաւ մասամբ Լատինաց յատակագծին, եւ զոր արդէն ի պատրաստի ունէր իրեն հետ։ ըսաւ։—Այո՛, քանի որ Լատինք իրենց գերեզմանատան դեռ պատ չէին քաշած, ինչպէս Հայոց եւ Յունաց գերեզմանատուներին այժմ այրինուս դիմացն է, նոյնպէս Լատինաց գերեզմանատունն եւս կիսատ ատից էր հատատակաց եւ առնտանց անդամ տրած ելլա։ ուստի, եւ այնպէս մենք եւ Յունք Լատինաց անց եւ դարձք մեր գերեզմանատան մէջէն օրդիլած չէինք եւ չէինք ալ արգիլեր քանի որ երբէք ազգաց գերեզմանները ալ մի եւ նոյն անարգութեան մէջ էր եւ ամեն կողմէ հանապարհ եղած էր։ Նոյնպէս ալ Լատինք ալ մեր եւ ոչ Յունաց անցուդարձը արգիլած էին իրենց գերեզմանատան մէջէն եւ ոչ ալ կընային արգիլել։ որովհետեւ միայն ատենապետերով գրուած էին իրարմէ։ Այլ Լատինք իրենց գերեզմանատան պատը քաշելնին, որով կերպով իւիք արդելեցին իրենց գերեզմանատունէն Հայոց եւ Յունաց անցուդարձը։ եւ իրենց տեղը ապահովցուցին նուազ անասնոց արածելիք ըլլալէ, որաւ վրայ ալ ոչ ոչ ունիմ ասելիք։ այլ միայն սա է մեր վնասած իրաւունքը։ քանի որ իրենց գերեզմանատունը իրենց համար (մեզ տատէս) տարբ է։ նոյնպէս եւ մերիններն ալ։ ինչպէս իրենք իրենց գերեզմանատան պատ քաշելով ապահովցուցին։ նոյնպէս եւ մենք պարտիմք մեր տեղերը ապահովցնել մեր պատերը քաշելով։ ուրեմն Լատինք ո՞ր իրաւամբ մեր գերեզմանատան վրայ դառնալ ելլալ եւ ան ալ երկաթ գուռ ալ մեկէն, ասոր ո՞ր օրէնք կը ներէ։ Ո՞ր սիրա կարէ ասիկա։ եթէ Լատինք կուզեն մեր գերեզմանատան մէջէն անցուպարձ ընել ըստ առաջնոյն, որեմն թող քակեն իրենց գերեզմանատան նոր շինած պատերը, եւ առանցին կերպարանքը մեզ դարձը։ ինչպէս էր պատ չքաշած առեն։ այն առեն կրնան դարձեալ իրենց անցուդարձը շարունակել մեր գերեզմանատան մէջէն։ գարձեալ երբէք չեմք արգիլեր ոչ մենք եւ ոչ Յունք։—

• Երկրորդ խնդրոյն վրայ եւս ձեր խոսածներէն բան տարան աղէկ։ թիւն քարկոնցին։ ըսաւ Նորին Վսեմութիւնը։ եւ հարցուցաւ ինչ ըլլալը։ հիմա կը մնայ երրորդ խնդրոյն վրայօք եւս ձեր ասելիք պատասխանները։ թիւնալ եւ տեսնել թէ անոր մէջ եւս ինչ գաղտնիք կայ որ այսքան խոժոռած էք Ֆրանչիսկեաններուն եւ երբէք չէք գիջանիր անոնց խնդրոյն։—

• Երրորդ խնդիրը ըսաւ Սրբազան Պատրիարքը։ բոլորովին պարզ եւ ամենայայտնի է։ երբ անտառապէսը մեր ասածիմք եւ ընենք։ հետեւապէս իրենց ըսածներուն բոլորովին սուտ ըլլալը ինքներն կը յայտնուի։ Մեր խոր դաշնիմ Վսեմ։ Ցեր։ որ նոյն երրորդ խնդրոյն վրայօք Լատինաց պահանջմունքները չնարհք ընէք տեղն ի տեղը ձեր բերնովը ըսել ինձ։ վասն զի Լատինք մեզ ոչ ոչ կը խորհին միշտ, եւ բերնով այլ ինչ կը խօսին, ինչպէս քանիցս անգամ փորձը տեսնեցաւ։—

• Նորին Վսեմութիւնը դարձեալ Լատինաց բերած նոյն գերեզմանատան յատակագծին վրայ մեզը դնելով ըսաւ։ • Լատինք կ'ըսեն թէ՝ մենք արդէն միշտ Հայոց գերեզմանատան մէջէն կ'անցնինք կը գտանենք։ Հասարակ պարտապէն։ (այսինքն Ֆ-ՀՀ-ԼԼ), զոր ահա նոր չանակած են իրենց յատակագծին մէջ։ ըսելով ցոյց տուաւ այն հատարկեկ քաշած տեղ գիծը։ որ կը ցուցնէր նոյն ճանապարհին տեղը՝ որ Հայոց գերեզմանատան մէջէն կանցնէր։—

• Ա՛յ, հիմայ նոյն գծին տեղը ճանապարհ կայ։ Վսեմ։ Ցեր։ ըսաւ Սրբազան Պատրիարքը։ բայց ասիկայ յատ ժամանակ չէ որ զմնցաւ թեամբ թող տրուած է ճանապարհ ը ըլլալ։ եւ։ քանի որ երբէք ազգաց գերեզմանատուն ալ պատ չունէին։ Ի հարկէ ոչ թէ մէկ տեղէ։ այլ ամեն կողմէ ճանապարհ էր թէ՝ մեր թէ Յունաց եւ թէ Լատինաց գերեզմանատներու։ որաւն կարծիք չկայ երբէք։ եւ նոյն գծին տեղին համար Լատինք որ կը պնդեն թէ ճանապարհ է։ բոլորովին սուտ է։ եւ երբէք անկէց օրինաւոր ճանապարհ եղած չէ եւ չկրնար ալ ըլլալ։

Նորին Վսեմութիւնն ըսաւ։ դուք կ'ըսէք թէ նոյն տեղը ճանապարհ չէր։ եւ չէ։ բայց Լատինք կրսեն՝ թէ ճանարհ է։ եւ ճանապարհ ըլլալու համար նոյն նշանները ալ մեր այն է որ կ'ըսեն թէ։ գեռ նոյն ճանապարհին յատակագիծն ալ մեզ տեսնել չեն տար։ զոր Հայոց գերեզմանատան պատը քաշելնին։ որով կերպով իւիք արգելեցին իրենց գերեզմանատունէն Հայոց եւ Յունաց անցուդարձը։ եւ իրենց տեղը ապահովցուցին նուազ անասնոց արածելիք ըլլալէ։ որաւ վրայ ալ ոչ ոչ ունիմ ասելիք։ այլ միայն սա է մեր վնասած իրաւունքը։ քանի որ իրենց գերեզմանատունը իրենց համար (մեզ տատէս) տարբ է։ նոյնպէս եւ մերիններն ալ։ ինչպէս իրենք իրենց գերեզմանատան պատ քաշելով ապահովցուցին։ նոյնպէս եւ մենք պարտիմք մեր տեղերը ապահովցնել մեր պատերը քաշելով։ ուրեմն Լատինք ո՞ր իրաւամբ մեր գերեզմանատան վրայ դառնալ ելլալ եւ ան ալ երկաթ գուռ ալ մեկէն, ասոր ո՞ր օրէնք կը ներէ։ Ո՞ր սիրա կարէ ասիկա։ եթէ Լատինք կուզեն մեր գերեզմանատան մէջէն անցուպարձ ընել ըստ առաջնոյն, որեմն թող քակեն իրենց գերեզմանատան նոր շինած պատերը, եւ առանցին կերպարանքը մեզ դարձը։ ինչպէս էր պատ չքաշած առեն։ այն առեն կրնան դարձեալ իրենց անցուդարձը չարունակել մեր գերեզմանատան մէջէն։ գարձեալ երբէք չեմք արգիլեր ոչ մենք եւ ոչ Յունք։—

• Երկրորդ խնդրոյն վրայ եւս ձեր խոսածներէն բան տարան աղէկ։ թիւն քարկոնցին։ ըսաւ Նորին Վսեմութիւնը։ եւ հարցուցաւ ինչ ըլլալը։ հիմա կը մնայ երրորդ խնդրոյն վրայօք եւս ձեր ասելիք պատասխանները։ թիւնալ եւ տեսնել թէ անոր մէջ եւս ինչ գաղտնիք կայ որ այսքան խոժոռած էք Ֆրանչիսկեաններուն եւ երբէք չէք գիջանիր անոնց խնդրոյն։—

• Երրորդ խնդիրը ըսաւ Սրբազան Պատրիարքը։ բոլորովին պարզ եւ ամենայայտնի է։ երբ անտառապէսը մեր ասածիմք եւ ընենք։ հետեւապէս իրենց ըսածներուն բոլորովին սուտ ըլլալը ինքներն կը յայտնուի։ Մեր խոր դաշնիմ Վսեմ։ Ցեր։ որ նոյն երրորդ խնդրոյն վրայօք Լատինաց պահանջմունքները չնարհք ընէք տեղն ի տեղը ձեր բերնովը ըսել ինձ։ վասն զի Լատինք մեզ ոչ ոչ կը խորհին միշտ, եւ բերնով այլ ինչ կը խօսին, ինչպէս քանիցս անգամ փորձը տեսնեցաւ։—

• Նորին Վսեմութիւնը դարձեալ Լատինաց բերած նոյն գերեզմանատան յատակագծին վրայ մեզը դնելով ըսաւ։ • Լատինք կ'ըսեն թէ՝ մենք արդէն միշտ Հայոց գերեզմանատան մէջէն կ'անցնինք կը գտանենք։ Հասարակ պարտապէն։ (այսինքն Ֆ-ՀՀ-ԼԼ), զոր ահա նոր չանակած են իրենց յատակագծին մէջ։ ըսելով ցոյց տուաւ։ այն հատարկեկ քաշած տեղ գիծը։ որ կը ցուցնէր նոյն ճանապարհին տեղը՝ որ Հայոց գերեզմանատան մէջէն կանցնէր։—

• Ա՛յ, հիմայ նոյն գծին տեղը ճանապարհ կայ։ Վսեմ։ Ցեր։ ըսաւ Սրբազան Պատրիարքը։ բայց ասիկայ յատ ժամանակ չէ որ զմնցաւ թեամբ թող տրուած է ճանապարհ ը ըլլալ։ եւ։ քանի որ երբէք ազգաց գերեզմանատուն ալ պատ չունէին։ Ի հարկէ ոչ թէ մէկ տեղէ։ այլ ամեն կողմէ ճանապարհ էր թէ՝ մեր թէ Յունաց եւ թէ Լատինաց գերեզմանատներու։ որաւն կարծիք չկայ երբէք։ եւ նոյն գծին տեղին համ

. . . Խմբագիր

Աղալանք կը խնդրուի Ձեր մեծապատուութենէն հնտեւեալին հրատարակութիւնը, որ բարենպատակ Հանգանակութեան մը նպատակն է։

Այս Հանգանակութիւնը այս տարի Սահմանադրութեան տարեդարձի օրն 'ի հանդիսաւորին եղած է իմ մեւոք մասնաւոր գանձանակաւ մը՝ 'ի նպաստ բազմարդիւն Անձնուէր ընկերութեան Հանգանակութեան նպատակն էր գրական պիտոյք գնել եւ յիշեալ ընկերութեան նուիրել, բայց որովհետեւ նոյն տուրը հատոյթը փոքր գումար մ'էր ընկերութեան քաղաքական պիտոյից քով, ուզեցինք հանգանակութիւնը չարունակել՝ եւ քէն մասնակցող բարերարաց ոմանց՝ քաջալերութենէն խրախուսելով եւ արդէն այս պատճառաւ է որ հարկադրեցանք հաղորդս հրատարակութիւնն ուղղել։

Մուտք

Տարեդարձի օրն հաւաքուած դրամ դրչ 1127

Յետքէն հաւաքուած » 755 30

Գումար մտից » 1882 30

Եւ

Հատ

80 Երիտասարդութիւն Հ. Մ. Վեցմասնեան թ. տարի Վիեննա, 1870. . . . դրչ 1017 20

1000 Քերական Արաբեան » 212 20

100 Ընթերցարան Գարագաշ » 270

11 կապոց թուղթ գրի » 366 30

1 Ցուցի կաւիճ » 16

Գումար ելից դրչ 1882 30

Մեր անքաւ շնորհակալութիւնն ընկերութեան կոչմանէ առ նպաստաւորս բարերարս նուիրելէ յետոյ, պարտիկը համարիմ նոյնը կրկնել նաեւ առ նուիրատուս գրքերուն, որք հետեւեալ նուէրներն ըրած են.

Հատ

20 Երկրագործութիւն Ի. Վ. Մ.

24 Գուլիելմոս Թէլ. ընտիր վեպ Մեծ. Մկրտիչ տարա Ճանանանէ։

7 Այլ եւ այլ հին գրեանք, մէկ քանի բարերարներէ։

1 կապոց թուղթ. 'ի Մեծ. Ա. Խորանանճեանէ։

Այս նուէրներն հանգանակութեան արդեամբք գնուած պիտոյից հետ ընկերութեան նուիրած եմ յանուն նպաստաւորաց բարերարաց, որք մեր հրաւէրն ընդունելով մեծապէս նպաստած են ազգային լուսաւորութեան։

Որոյ ցանկացողներէն եմ

Դ. Պոլիս. Գ. Ա. Զէրէնտ

24 Յունիս 1871

. . . Խմբագիր

Հետեւեալ տողը Ձեր պատուաս-

կան լրագրոյ միջոցաւ հրատարակելս բարեհաճեցիք. խնդրելով մեծամ.

14 Յուլիս 1871 Նախագահ Տ. Խորէն. Ցնծութիւնեան ժողովոյ Պալատ ժողովրդ. Ընկերութեան

Ս. Զ Դ

Զմսուարանի մը շինութեան համար Պալատս ժողովրդասէր ընկերութեան ըրած 500 օսմանեան ոսկւոյ փոխառութիւնն է. վճարակատարութիւնը կատարուեցաւ 'ի 10 յուլիս, որում վաստակող թիւը հետեւեալներն են։

Թիւ.	վաստակեցաւ.	դրչ	ազ. Ք.
Ա.	901	100	»
Բ.	436	80	»
Գ.	336	70	»
Դ.	16	60	»
Ե.	445	60	»

Եւ 318. 224. 785. 277. 87. 759. 136. 971. 603. 487. 681. 450. 477. 229 257 թիւերն, որոնք միայն իրենց մուր դրամներն վաստակեցան։

Արդ կ'ազդարարուի որ վերոյիշեալ թիւերն պարունակող առմուկներն ընկերութիւնս Ցնծութիւնեանը որ առեն որ ներկայացուին, անյապաղ վաստակած դրամը պիտի վճարուի։

Ի վերջոյ սա եւս արժան կը համարիմք ծանուցանել Արդոյ հատորուկութեան թէ Ը. միճակահանութիւնն ալ պիտի կատարուի 'ի 1 օգոստոս 'ի ժամ 3 'ի խարենեան վարժարան։

14 Յուլիս 1871 Նախագահ Տ. Խորէն. Ցնծութիւնեան ժողովոյ Պալատ ժողովրդ. Ընկերութեան

Ց. Ներսէսեան

ԹԱՏՐՈՆ ԱԶԻԶԻԷ

ԻՒՄԿԻՒՏԱՐ ՊԱՂԱՆԱՐ ՊԱՇՐ

1871 Յուլիս 17 չարաթ գիշեր ժամ 2½

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ց. ՂԱՐԻՊՎԵԱՆԻ

ՀԻՆԴԵՐՈՐԴ ՆԻԿԱԱՅՈՒՄՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՊՐՈՒԹԵԱՆ

ԺԱՆՏԸ ԴԷԼԻ

Խաղերդութիւն 'ի հինգ արարս

ՊԱՐ ՎԷՆԷՏԿԵԱՆ

ՄՈՎՍԷՍԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Բաժանորդագրութեան դրամիւ ուզողներուն հարիւրին 30 դրչ կըլլայ։ Օթեակ ունեցող տիկնայք մուտք վճարելէ ազատ են։

Ա Զ Դ

Այն դեղահիւս թատերգութեան գովեստ խօսիլը աւելորդ կը սեպենք.

ԺԱՆՏԸ ԳԱԼԻ՝ ամուսնական պատուոյ եւ անապատ տիրոյ առաջին օրինակ մ'ըլլալուն, ըստ մեր վարկմի սկզբան կը պարտաւորինք 'ի Հանդէս ածել։ Այն աւելի Հայկեան դատաստանաւորութեան մասին անհատական մէկ պարտականութիւնն ալ կատարած պիտի ըլլամք։ Ց. ՎԱՐԴՈՎԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԻՆ ՁԻՓԵՐԸ ԵՒ ԿԸՆԴՆԵՐԸ ԴՊՐՈՒՆ ԵՒ ԴՈՐԵՐՆ ԱԼ ՀԻՆՆԵՐՈՒ ՎԱՐԱՄՈՎ

ՑՈՒՑԱԿ

Ամենապիտանի եղանակաւ մը, այսինքն մի միայն բազմազգութիւն մ'ընելով հին ձիերը եւ կշեռները նորելու եւ նորերն ալ հիններու վերածելու յատկացեալ այս ցուցակը այս անգամ Հայերէն գրելով եւ տասնկերէն լեզուաւ Գ. Գաբրիէլ Ներսիսեան հեղինակութեամբ 'ի լոյս ընծայուած է։

Այս ցուցակը Հասարակաց կրթութեան բարձր տանդին հրամանաւ տպագրուած եւ անոր մենաշնորհը զանազան լեզուներու թարգմանելու իրաւունքն ալ հեղինակին վերապահուած է։

Կը ծախսուի տասն գրաստաստաց քով եւ կամուրջին գլուխը, գին 5 դրչ անկապ, եւ 8 դրչ. աշխարհագրական տախտակի ձեւով կազմուած։—

ՊԱՏՐՈՍԻ ՄԵԾԱՍՊԱՆԱՑ ԻՍԱՀԱԿԻՆ ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ԳԵՂԵՑԻԿ

Թարգմանութիւն Տէրտէր Եղիշէի

Հրատարակեց գրոց այս երկու սրտաշարժ պատմութիւններէն Պետրոս Մէծասպանին քնարերգական թատերախաղը ձեւացուցած է, առանց սկզբնագրին վայելուչ դարդարութենէն եւ գեղարուեստէն։ Հանութեամբ կը ծանուցանենք որ Գեր. Հիւսիսիզեան Եղուարդ տարբերակոսպասը՝ ճարտար թէ՛ հեղինակութեանց եւ թէ՛ թարգմանութեանց մէջ՝ Հայերէնի դարձուցած է այս երկու տրբասան խաղերն ալ։ եւ կը վաճառուին Մխիթարեանց դրատներն 'ի Սկդրատ եւ ուրիշ դրատաճառաց քով։

Գին 1 Ֆրանք։

Ա Զ Դ

Մամիկոնի 4դդ. եւ վերջին հատորը ելաւ տպագրութեան։ Արդ ոչ բաժանորդներէն կը խնդրուի, որ իրենց ստորագրեալը Ներկայացնեն Զաքարիա Քիւրեանին—Եսգուշտ. թիւ. 10 Տէտէեանց վանառատունը եւ հոնկէ ընտանեան նոյն հատորը։

Նաեւ թարգմանիչս, Գաղանի փոքրն եւ Հոգոյ Ի՞նչ Ի՞նչ բաժանորդներէն անանք՝ որ ամբողջ հատորներդ չեն առած, կը խնդրուի որ ժամ մ'առաջ երթան եւ իրենց հատորները առնուն։

ԾԱՆՈՒՑԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գիշ ժամանակուան մէջ Օսմանեան լեզուին գրականութիւնը նոր ոճով եւ դրութեամբ ուսանելու եւ գաղղիերէնէ 'ի Տաճկերէն թարգմանութեան ձեւերուն փարժուելու փոփոքքոյք կրնան գիմել Փերշենկէ—Գաղղոր Սաամիճիրեան թիւ 7 սենեակը։

Ցիշեալ սենեակը որ եւ իցէ դրութիւն կամ թարգմանութիւն ալ կը գրուի։

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են պ. Պոլիս Զինելի խանը վերի յարկը թիւ 6 մասնի խմբագրատունը։

Իսկ դուռատաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները։

ԻԶՄԻՐ. Պոհիան ագա Տէմիրեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս ամիրա ասկերիչ.

ՌՈՒՍԱՀԱՅՔ. Մեսրոպ ագա Ց. Գէորգեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Կարապետ ագա Թաղէոսեան.

ԹԷՔԻ ԸՏԱԳ. Համբարձում ագա Քուզուքէպպէսեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր ագա Էլմասեան.

ԿԱՐՆՈ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՄՈՒԵ Մկրտիչ ագա Փոթիկեան.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Վարդան Էֆէնտի Աբգարեան.

ԵԱՇ. Մ. ագա Խաչիկեան.

ՅՈՒՇԱՆ Մկրտիչ ագա Ազնեան

ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս ագա Տէր Մարգարեան.

ԵՐԶՆԿԱՅ. Ընթերցարանի Թանգարան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուիլ ուզողներն այս տեղերէն մեկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

Խմբագիր—Տնօրէն
Դ. Ս. ԻՍԿՈՒՏԵԱՆ

Գ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԵԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Ա. Ռ Ե Ի Տ Ի Ա. Կ Ա. Ն

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
15 ՅՈՒԼԻՍ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ԷՍ 100 Ղուրուշէն)

Լոնտրա 3 ամիս գուրուշ	109—109½	
Մարսիլիա »	23,30—23,25	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
15 ՅՈՒԼԻՍ

Ամդ. լիրա	գուրուշ	109,25
Նաբոլէոն ոսկի	»	87.25
Իմպէրիալ ռուբ	»	89.
Բրբրմից	»	51.25
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	105½—107½
Պղինձ	»	117½

ՍՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 15 ՅՈՒԼԻՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Յորին կարծր	Պէսարապիա	26	—28
» »	Ազագ	26	—30
» »	Պալչիք	26	—28
» »	Պուրգազ	23	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
կակուղ	Ազագ	24	—27
» »	Պէսարապիա	29	—30
Կիրքա թունա		24	—27
Ձորին նսկիզա	Պուրգազ	20	—24
»	Վառնա	20—24	
» »	Պալչիք	22—26	
Եգիպտացորեն թունա		16—17	
»	Անատոլ.	16—17	
Գարի թունա		10—11	
»	Անատոլ.	10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈԶԱԿ ՋՈՐ

Պուրսա	գուրուշ	30—45
Անատոլիա	»	
Թրլոս		
Իզմիր	»	
Յոկատ		

ԲԱՄԳԱԿ

		գուրուշ	
Կէրմէ	հօխա	9	—
Իզմիր	»	10	—
Վառնա	»	9½	—
Պտրգկասան	»	7½	—
Վրասան	»	7½	—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	15½	—16
» չլուացուած	»	7	—8
Բումէլի լուացուած	»	17	—
» չլուացուած	»	7½	—8½
Վրասան լուացուած	»	10½	—
» կէս		12	—
» չլուացուած	»	17	—
Տոպրոնա	»	10	—
Նակի Շէնիր	»	9	—

ՄԱԶԸ

Պոյնկասան	հօխա	10½	—
Անատոլու	»	9½	
Ներսակ	»	—	

ՃԷՍՊԻ

Գայսերի Ա. տեսակ	հօխա	19	—20
» Բ. »	»	18	—
Էնկիւրիս »	»	18	—
Թոզաթ »	»	18½	—
Սքէլէր »	»	17	—
Եօզղատ »	»	16	—17.
Զօրում		16	—17

ԹԻՏԻՒՆ

Էնկիւրիս	հօխա	48	—50
Գասասմպոլ	»	48	—50
Պէյբազար	»	48	—50
Զէյթէղ	»	48	—50
Վան	»	26	—

ԱՌԵՒ ՄՈՐԹ

Ամասիա	9½—10կտոր	Ճկ	Օ. Լ.
Եօզկատ	» » »		»
Սիվաս	» » »		»
Էրզրում	» » »		»
Գայսէրի	» » »		»

ՁԷՎ

Մուսանիա	հօխա	6½	—
Այվալը	»	8	—
Սարիգ	»	9	—
Միսիրի	»	6½	—
Պղինձ Թոզաթ երկրին մէջ		9½	—10
Մալէպ Պասմիանոյ	հօխա		—
Աֆիոն	»	250	—
Գիմիրկ	»	24	—
Սուսամ	»	4	—4½
Ղասաբա Անատ.	դրկ.	30	—32
» Ռումելի	»		—
Մեսարա Պարսկ. Ռէյտ	»	47	—52

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		գուրուշ	
Խանդէ Ռիսալ. տեսակ 100	հօխ.	850	—900
« Բ. »	»		
Եէմէն	»	16	
Նարսոր փոշի Անդղ. Կոր.		260	—262
» » Դաղղ.	»		—
» գլուխ Դաղղ.		310	—315
Ցայ Քոնկո	հօխան	21	—23
» Բէյ» ծաղիկ	»	43	—70
Անադ (գալաց)	կենդ.	930	—950
Պղպէղ (պիպէր)	հօխա	9	—9½
Լեզակ (նիլիս) Պէնգալա	»	135	—170
» » Մասրաս	»	—	—
Զմրուխտ տախտ. 100	հօխան	Ֆր. 90	—
Նրիկաթի ձորաձեւ.		58	—60
» տախտակ		72	—
» բեւեռաց.		64	—66
Քարֆիլա		120	—
Բրինձ Խաստիոյ 100	Քիլ. Ֆր.	42½	
Կարագ հղ Ամսիոյ	դրկ.	13	—14
Ջուտիաց	»	32	—26